

D. D.
DISSERTATIO ACADEMICA,
EXPLICATURA QUÆSTIONEM:

**AN SVETHIA
PLURES OLIM HA-
BUERIT INCOLAS,
QUAM NOSTRO ÆVO?**

Cujus PARTEM POSTERIOREM
Consensa Ampl. SENATUS Philos. in Reg. Acad. Aboënsi
PRÆSIDE

MAG. JOHANNES
BILMARK,

HIST. & PHIL. PRACT. PROF. REG. & ORDIN.
PRO GRADU

PUBLICÆ EXAMINANDAM SISTIT
LAURENTIUS CHRISTIANUS
BJÖRKGREN,

OREBROGIA-SUECUS.

DIE XXII. FEBRUARII ANNI MDCCLXIX,

Tempore Ante Merid. Consueto

ABOÆ Typis JOH. CHRISTOPH. FRENCKELL.

§. XI.

Eam esse novimus Systematum probabilium indolem, ut quantumvis speciosis nitantur ratiociniis, attamen si unum alterumve in contrarium adferri possit exemplum, fides eorum vacillet & mole sua sensim corruat. Quum igitur in parte priori nostrae opellae adfatim ostenderit, quod parum verisimile sit, Svehiam, dulcissimam nostram Patriam, pluribus olim gavisam fuisse incolis, quam nostro aëvo; superest nunc, ut Historiæ monumenta excutiamus, visuri in quantum ipsa nostrae faveant opinioni, vel eandem forte convellant. Quod si vero singula ad unguem exsequi nequeamus, quod tamen postulat officium, hoc non nobis, quorum proficiendi ardor est maximus, sed ipsis annalibus, quorum in hoc præsertim negotio insignis est defectus, erit tribuendum. Tentabimus igitur quousque in salebroso hocce stadio, adspirante benevolentiae Lectorum aura progredi liceat. Notum itaque est, quod primos incolas in Septemtrionales hæc oras duxerit OTHINUS I, FORNIOTHE-
RUS proinde nuncupatus, cujus liberi & nepotes per aliquot sæcula Sceptrum imperii Svio-Gothici tenuerunt. Originem autem ipsi & concomitans colonia duxerunt a Scythis, quos quum inanis gloriæ studio percu-
tus

tis insequeretur Rex Persarum DARIUS HYSTASPIS, ad boreales solitudines ipsi se sensim contulerunt. Quamvis autem non negemus, foecundam admodum fuisse Scytharum Nationem, raros tamen incolas sub tota hac Dynastia Forniothera habuisse videtur Scandinavia. De *HLERO* enim seu *ÆGIRO*, tertio filiorum Othini modo memorati constat, quod Syethiam & Gothiam, densis silvis tunc horridam primus exscindendam curaverit: *ÆGIR* *uptog Svea och Götba land*, sicut ex perprisco quodam monumento refert *PERINGSKIÖLDUS* (a). Deinde quum *THORUS*, abnepos Forniotheri misisset filios suos *NOREM* & *GOREM*, ut perquirerent Sororem suam *GOEM* a *ROLFONE* Gigante surreptam, non solum memoriae produnt annales, quod *NOR* vastas transierit regiones, ubi ne vestigia quidem hominum animadvertere potuit, atque feris & avibus confixis vitam per inhospita rura traduxerit; verum etiam quod *GOR* varias terras sibi vindicaverit & nominatim quidem *Uplandiam*, *Dalekarliam*, *Westmanniam*, *Sudermanniam*, *Nericeiam* & totam *Gothiam* (b). Quod quum brevissimo tempore & haud ita magna manu praestiterit, facile praesumi potest, florentissimas has regiones paucitate civium tunc laborasse, praesertim quum ne minimum quidem argumentum occupationis violentae aut hostilis invasionis uspiam appareat. Denique si perpendamus, quod omne initium tenue sit, quod Forniotheri Cives incertis vagarentur sedibus, & minus commodam degerint vitam, quam nostri hodiernum Lappones, extra dubitationis aleam positum videtur, Septemtrionales terras ista tempestate incolas non admodum multos habuisse. Cui autem sententiae aliquantum repugnare videtur Historia, quae inscribitur *Origines Norvegiae*, in qua mentio fit variarum provinciarum, quae jam sub ipso *Gore* eisdem gravissae videntur limitibus, quibus hodie

ab adjacentibus determinantur. Enimvero quisquis de-
 mum sit auctor hujus Schediasmatis, quem vulgo po-
 nunt *ARUM* Polyhystorem illum Islandorum, qui Sæcu-
 lo XI vixit, evidens tamen est, tum quod varios com-
 mittat parachronismos, sicut ex epilogo tractatus imprimis colligitur: tum etiam quod expeditiones Goris & Noris explicet, habita terrarum suæ ætatis ratione, ut peregrinationum istarum gyros melius adsequerentur Sui.

(a) Vide *Ejusdem Genealog. Bibl. p. 15.* (b) Vid. *DALINI Hist. Tom I. p. m. 82.* Sub hac Dynastia floruisse dicitur *DISA*, *FORGUNI* Filia & *SIGTRUDI* Regis conjux, quæ, aucto civium numero, in medium consuluit, ut populus emitteretur, & quisque Civium emigrantium secum sumeret securim atque chirotecham, frumento repletam, terramque ita excolerent; quæ, si vera sint, inopiam victus & civium produunt. Nec hoc loco prorsus erit reticendum, quod Nob. *DALIN Libr. cit. p. m. 63, not. x,* ingenioso fati calculo ostendere nitatur *Svevos*, primam Svecorum ad externos missam coloniam ante *OTHINI II* adventum hinc emigrantem, constitisse ad minimum 10000 militum. En rationes calculi. Sexaginta circiter familiæ cum Forniothero in Scandiam pervenisse ponuntur, quæ spatio 300 annorum vel intra decem aut duodecim generationes ad 30000 increverunt, quorum rursus pars tertia 10000 solum vertit & per Germaniam huc illacque vagata fuit. Enimvero quum ejusmodi supputandi ratio possibilem fecunditatem generis nostri tantum ostendat, posito videlicet, quod nec bella, nec pestes nec aliæ quæcumque calamitates majores nostros interea afflixerint, huic hypothese probabilitatis gradus exiguus inest; præsertim quum si successus calculo semper responderet, evinci posset, quod ex unico columbarum pari, intra 4 annos, 14760 progigni

possent; quantam vero multitudinem nemo adhuc obtinuit. Quid? Quod licet numerus civium 30000 sub prima Dynastia ponatur, nondum tamen populosior tunc fuit integra Svethia, quam mediocris hodie provincia.

§. XII.

Disſimulare non poſſumus, quin auctus aliquantam fuerit numerus Scandianorum iſta colonia, quam ſecum in Septentrionales oras deduxit *OTHINUS* II, Auctor Dynaſtiae Ynglingianae; de quo ſcilicet perhibet *STUR-LONIDES*, quod *multis ſtipatus fuerit viris*, (a); attamen dum ſimul perpendimus, quod filiis ſuis, in aliis aliisque terris ſummam imperii tenentibus, partem haud exiguam ſuarum cohortum in praſidium conceſſerit, veriſimile eſt, non ita hoc incremento auctum fuiſſe civium numerum, ut in contentionem cum ſequiori aeo venire poſſit. Et quamvis ſub primis familiae Ynglingicae Regibus tranquilla ſatis halcyonia egerint Sveci; ea tamen non fuerunt inſtituta, quae propagationi generis noſtri inſervirent. Primo enim, ut apud alias gentes antiquiſſimis temporibus, ita etiam apud veteres Svio-Gothos veſana invaluit conſuetudo, liberos, qui parentibus minus arriderent, exponendi; quo facto fertilitati conjugiorum multitudo liberorum ex aſſe non reſpondit. Deinde quum *OTHINUS* inter alia inſtituta introduxerit bellum hereditarium (*Vigurf*), quod partem haud exiguam religionis Gothorum conſtituit; Principes & juvenes alacriores magno impetu ad orientales terras ſeſe contulerunt, injurias Majoribus ſuis a Romanis illatas partim ulturi, partim novas commodioresque ſedes ſibi quaerituri. Hac mente *BERICUS* expeditionem ex Svethia inſtituit & ad Ulmerugos ſeſe contulit; quantis autem ſtipatus fuerit copiis, non niſi conjectando adſe-

qui licet. Supponit quidem Nob. *DALIN* 300 familias ex Patria gremio tunc fuisse excitas, & quod 12. aut 1500 milites in societatem hujus demigrationis venerint (b); quo admissò, nondum tamen concludere licet, Svethiam tunc incolis abundasse. Interim tamen dum Historici perpenderit, Longobardos, Alanos, Gothos, Normannos, aliosque populos hac tempestate ex Svethia exiisse, sibi aliisque persuadere voluerunt, Patriam multo pluribus olim gavissam fuisse incolis, quam nostro aeo. Ita quidem censet Cl. Historicus *MEZERAI*, qui ita scribit? *Ces pays de Dannemarck, de Norvege & de Svède, étoient alors extrêmement peuplés & tous leurs habitans avriandés au butin s' embarquoient à l'envie pour venir piller des pays riches & fertiles. Enfin il en sortit tant, qui furent tués ou qui s' habituerent en France, que ces vastes terres du Nord en son depeuplées jusqu' à cette heure* (c). Sed quis Apollo Scriptori huic in aurem insufuraverit, turbines hos virorum, totos quantos, ex Svethia erupisse, ego quidem non adsequor. Profecto si conditionem migrationum olim susceptarum melius cognovisset, & quam ex tenui initio ingentes sub longinquo itinere creverint hominum cohortes, quarum minima pars Auctorum expeditionis patriam viderit, Scandinaviam ista tempestate justo populosior non finxisset. Nostræ opinioni admodum favet ipse Gothorum Episcopus *JORNANDES*, qui inter alia perhibet, Gothis morem fuisse, ut *vicinos subjugantes suis applicuerint victoriis* (d). Ulterius erit observandum, quod sicut Scandiani a Scythis suam duxerunt originem, ita rei pecuariae ac venationi potissimum studuerint, de agricultura promovenda, quæ certas sedes & jugem postulat industriam, parum fuerint solliciti; quare etiam Historici nostri merito observant, quod sub Gentilismo rara terrarum excultarum vestigia in Septemtrione occurrant,

currant. Et quum non melior fuerit artium manuariorum conditio, quas tractare a Mavortia sua dignitate alienum putarunt Hyperborei, patet, quod præcipua vitam sustentandi adminicula sub familia Ynglingica desideraverint Majores: sine quibus tamen non admodum increvit civium numerus. Quocirca a veritate forte non aberrabimus, si faciem Scandiæ sub OTHINO II. hujusque posteris talem nobis sistamus, qualis hodie est Lapponiæ indoles, quæ densa incolarum agmina nec alit nec alere potest. Enimvero sicut ambigua momenta in veteri Patriæ Historiâ occurrunt non pauca; ita sententiæ nostræ robur infringere videntur ea imprimis, quæ de urbe Birca memoriæ produnt annales. Sic *JACOBUS ZIEGLERUS* ex antiqua fama vel præfiscis monumentis edoctus scriptum reliquit, veterem Bircam in bellum olim armare potuisse 14000 militum (e). Ponamus jam, decimum quemvis civium castra fuisse secutum; & numerus oppidanorum fuit 140000. Hoc Ziegleri testimonium, quod ad laudem antiquæ Scandiæ plurimum facit, adfert etiam *MESSENIUS* in *Sveopenta-protopoli* (f). Qui vero curatius rem perpendunt, nec antiquitatis fascino se capi patiuntur, contendunt Bircam vel prædium solummodo Regium fuisse (g), vel urbem, & hoc in casu a veteri Sigtuna non diversam (h). Immo sunt Eruditi, iidemque superioris subsellii, qui existimant, Bircam Sæculo X demum a Svethiæ Rege *BERONE* fuisse conditam & An. 1066 funditus everfam, adeoque parum ultra Sæculum floruisse (i); unde concludere licet, quod tam brevi temporis spatio ad tantum potentiæ culmen ascendere vix potuerit. Concedimus equidem successu temporis magis magisque excultam fuisse Patriam, simulque auctum incolarum numerum, sed quantum per plura Sæcula in utroque profecerint Majores, vel ex illis colligi potest, quæ de BRA-

UT

UT ANUNDO refert solertissimus STURLONIDES :
Svionia, inquit, amplissimos tunc habuit saltus, terrasque incultas adeo multas, ut non nisi plurium dierum itinere peragrari potuerint. Anundus nulli operi sumtisque pepercit, quo inculta excinderet excoleretque. Vias quoque per deserta sterni fecit, multaque tum passim planities repertæ sunt, quæ amplis territoriiis excolendis aptæ erant. Sic regio probe coli coepta est, accedente pariter colonorum industria (k). Sed sicut inoffenso pede per tot salebrosa loca progredi non licet, ita nos retardare videtur testimonium *SAXONIS GRAMMATICI*, qui commemorat in acerrimo prælio, in campis Bravallinis habito, ex victore Svionum exercitu occubuisse duodecim Procerum millia, ex quibus ad frequentiam civium in Patria nostra sub imperio *SIGURDI RING* facilis est conclusio. Enimvero quum *SAXO* pro more suo magnificam potius, quam veram condiderit Historiam, alii per proceres intelligunt præstantes ac fortes viros, qui quum ex integra Svethia & Norvegia catervatim concurrerint, mirum non est, tantam, quantam ipse perhibet, fuisse eorum multitudinem. Adde, quod Historia Hervaræ simpliciter dicat, multos viros in utraque acie fuisse (l).

(a) Vid. *HEIMSKRINGL. Tom. I. p. 5.* (b) Vid. *Ejusd. Histor. Patr. Tom. I. p. m. 283.* (c) Vid. *Abregé de l' Histoire de France Tom. II.* (d) Confr. *Ejusd. libr. IV. de rebus Geticis & BENZELII colleg. Hist. Cap. I. §. II.* (e) Vid. *Ejud. Tabul. Geographicas, KRANTZII operi Historico insertas p. m. 492.* A quo non multum abludit *PUFENDORFIUS in introduct. ad Hist. Svecan. p. m. 63.* (f) Vid. *Cap. XVI. & Ejusd. Scandia Illustr. Tom. I. p. 63.* (g) Vid. *DALINI Hist. cit. p. m. 243. not y.* (h) Vid. *J. VILDI Hist. Leg. p. 42. & 43.* (i) Vid. *Rev. Ep: GEZELII Chronicon.* (k) Vid. *STURLONIDIS Libr. cit. p. 43.* (l) Vid. *Histor. Dan. Libr. VIII.* (m) Vid. *Hervar. Hist. p. m. 180.*

§. XIII.

Una cum extincta familia Ynglingica sensim sensimque deserbuerunt crebrae illae expeditiones militares in longinquas terras pridem susceptae, quamvis admodum probabile sit, quod numerus incolarum interea non decreverit, sed potius increverit. Causam mutatam quasi indolis Majorum hanc suspicamur, partim quod Sveci post introductam Christianam Religionem pristinae ferociae cristas deposuerint & mitioribus moribus sensim advesfacti fuerint, partim quod sicut regiones magis excoli coeperunt, ita plures quoque habuerint rationes, in avitis commorandi sedibus, quam se suaque omnia fortunae committendi, & per extrema quavis vitam apud exteros trahendi. Interim tamen deprehendimus, quod sub familia Stenkiliana, quae Ynglingicae in imperium successit, lacertos adhuc moverint Sveci, fortunam in disitis terris experturi. Scilicet memoriae produnt Annales, Helsingos tunc avitos lares reliquisse (a). An magna haec fuerit hominum emigrantium caterva, nondum expiscari potuimus: sunt tamen indicia, quae prodere videntur, ipsam satis mediocrem fuisse. Refert enim STURLONIDES, quod Jamtia & Helsingia tempore HARALDI PULCHRICOMI, Regis Norvegiae, excoli coeperint. Ita enim ille: *þa byggðist Jamtaland oc Helsingaland, oc var þo a þur bvarveggia noccot bygt af Norðmannom*, id est: Tunc Jamtia & Helsingia excoli coeperunt, quae ambae regiones pridem aliquantum excoltae fuerunt a Norinnannibus (b). Quibus pensitatis, nemo sibi facile persuadebit, quod brevi tempore ita increverint, ut incolarum multitudine laboraverint haec provinciae. Deinde commemorant Historici, populos boreales ista tempestate morbis contagiosis fuisse vexatos (c); quocirca verisimile est, quod Helsingi, illorum vim evitaturi, longinquis migrationibus sese accinxerint.

Forte etiam sub ipso itinere populi ex aliis regionibus, per quas transitus fiebat, Auctoribus commigrationis, Hel-lingis, ut solennis tunc mos fuit, sese adjunxerunt; Sed nondum animadverto, magnam hominum nubem sic sedibus suis fuisse excitam. Præterea si numerum copia- rum, quas in aciem produxerunt hoc tempore Princi- pes, consideremus, hinc quodammodo colligere possu- mus, an multitudo civium tunc major fuerit, quam nostro avo. Dabimus igitur quædam exempla. Sedit tunc ad Gubernacula regni Norvegici *MAGNUS, BAR- FOTH* dictus, quem etiam ob bellandi ardorem *Belli- cosum* nuncuparunt, cujus vero impetum, quum Go- thos aggredere, aliquamdiu sistit *SVENKE STE- NARSONIUS*, contractis quingentis admodum militibus (d). Sed quum idem Norvegiæ Rex Westro-Gothos subjugare paulo post moliretur, Svethiæ Rex *INGO, STENKILLI* Filius, ad meridionales Patriæ oras sese contulit, tribus millibus militum stipatus (e). Si jam perpendamus, partim quod exigua hæc manus magna cura & adeo lente fuerit collecta, ut ipsi propter moram insultare non dubitaverint Norvegi, partim quod virorum ac juvenum roborum Regem suum in bellorum discrimina sponte sua sequerentur, opinionem insignis multitudinis incolarum vix ac ne vix quidem nobis formare possumus. Sed prævidemus dubium non exi- gui momenti, licet ex alio capite, contra nostram sen- tentiam formari posse. Scilicet perhibent Annales, sub Dynastia Stenkiliana in sola Vestro-Gothia fuisse unde- cim millia ædium Sacrarum (f); quare quum nostro avo numerus templorum in ista provincia ad quadrin- genta non pertingat, a veri specie non ablu- dit, memoratam saltem regionem olim incolis fuisse frequen- tior. Enimvero præterquam quod multi isthanc narra- tionem in dubium vocent, & admodum contendant per

totum

totum Svethiæ regnum tot modo olim fuisse ædes Sacras (g); attamen si fidem etiam annalibus in hocce negotio habeamus, non sic causâ nostra cecidisse iudicabimur. Quales enim, quæso, hæ fuerunt ædes? Profecto pleræque satis angustæ, quas opulentiores viri vel feminae exstruendas curarunt, ut in ipsis Sacra commodius cum familia & amicis peragerent. Quare sicut a multitudine monasteriorum in exteris regionibus ad multitudinem incolarum nostro ævo quis male argumentaretur; ita præpostera omnino foret similis conclusio, habita priscaevi ratione. Immo tales ædes exstructæ olim fuerunt non propter auctum civium numerum, sed ut salutem æternam per hæc opera promererentur personæ, quæ læsæ etiam humanitatis & neglectæ generis nostri propagationis, quum & possent & debuissent, postulari potuissent.

- (a) Vid. *DALINI Histor. Patr. Tom. II. p. m. 41.*
 (b) Vid. *STURLONIDIS Heimskr. Tom. I. p. 95.* (c).
 Vid. *DALINI Libr. cit. p. m. 42.* (d). Vid. *STURLONIDIS Tom. II. p. 206.* (e). Vid. *DALINI Histor. cit. p. m. 45.* (f). Vid. *MESSENI Chron. Episcop. Cap. 8. p. 71.*
 (g) Vid. *DALINI Histor. cit. p. 16. n. a.*

§. XIV.

Si Patria carissima sub Dynastia Stenkiliana quoad opes & civium numerum non admodum increverit, simul tamen fatendum erit, quod nec multas nec magnas tunc fecerit iacturas. Sed Svethiæ facies, quæ hactenus simplex fuit, sub Dynastia SVERKERIANA & ERICÆA facta est bifrons, Principibus ex utraque stirpe de summa imperii acerrime contententibus, & totis in id incumbentibus, ut quisque æmulum, & quod horrendum dictu est, totam ejus profapiam e medio tolleret.

fct. In his turbis ipsum quoque regnum in binas facti-
 ones fuit divisum, quibus ferventibus, summa imis mi-
 fcebantur, & alma felicitas nec sperari nedum obtine-
 ri potuit. Enimvero præstat ex specialibus indiciis con-
 ditionem patriæ eruere. Constat igitur, quod Gothlan-
 dia vesticialis loco Regi Svethiæ annuatim tunc dederit
 40 marcas argent. & 20 marc. Jarli Ostro-Gothico, a-
 deoque 60 marcas argenteas, seu 1440 thaleros Ar-
 genteos circiter pro omnibus tributis (d). Unde facile
 colligere licet, celebratissimam hanc insulam tunc
 nec opulentam nec valde populosam fuisse, quamvis
 commerciis, ut tunc erant tempora, floureret. Præterea
 in prælio, ad Lenam Westro-Gothiæ commisso, in quo
 Svethiæ Rex SVERKERUS, CAROLI Filius, & Princeps
 ERICUS, Canuti Filius, de summa imperiî Svio Gothi-
 ci gravissime pugnarunt, & proinde quascunque possent
 copias contraxerant, ille quidem ex Dania & Bohemiâ,
 hic autem ex Svethia & Norvegia, invenimus in exer-
 citu SVERKERI sedecim millia militum fuisse. Quantas
 ERICUS copias in aciem produxerit, non apparet; attam-
 en vix dimidiam partem alterius exercitus constituisse
 videntur, sicut colligimus ex hybrido illo versu Mo-
 nachali: *Contigit in Lenam, Duo Danske lupo för-
 enum, Af Svenskom Suenum togo dorsum verberare plenum.*
 Quocirca ex Svethiæ regno parum ultra 4000 militum
 exercitus comparari potuit, quamvis marvortius genius in
 civium pectoribus adhuc micaret; unde sponte sua iterum
 fuit, Svethiam hoc ævo admodum populosam non
 fuisse. Paterea dum perpendimus, quantas pecuniarum
 summas ex afflictis civibus hac tempestate emunxerint
 Pontifices Romani & Sacerdotes, quas partim sollicite
 custodiverunt, partim otio & deliciis consumserunt, &
 rursus consideramus frequentes expeditiones cruciâtas sub
 istâc Dynastia in orientales terras susceptas, facile in-
 duci-

ducimus, ut credamus, miserrimam tunc fuisse Svecorum conditionem, ipsosque ab eo flore alienissimos, qui multitudinem & felicitatem incolarum arguat. De cætero quum in antecedentibus significaverimus varia instituta a Majoribus nostris usu recepta, quæ incremento civium minus faverent, nec hoc loco reticendum, quod sub hac Dynastia latius serpsit isthoc malum; siquidem in Concilio Skeningensi An. 1248. habito, auctoritate Pontificis Romani, cujus Hierarchia in præjudicium imperii civilis invaluit, graviter sancitum, ne Sacerdotes matrimonium amplius contraherent, & qui forte contraxissent, uxores suas intra anni spatium a se dimitterent. Ita compendia opulentia cum dispendio generis humani quærere non dubitarunt feroces Joves Capitolini, Templis potius, vel rectius sibi ignavisque suis alumnis, quam DEO, inservientes. Si jam perpendamus, ordinem sacerdotalem nulli alii vel honorum prærogativis vel divitiarum copia, vel multitudine adscriptorum cessisse, eundem vero vesana hac constitutione quasi eviratum fuisse, oppido concludere licet, hoc modo quavis generatione magis imminutum fuisse civium numerum, quam per gravissimum unquam fieri potuit bellum. Sed audiamus quid ipsi censent Pontificii, qui curatius suos subducunt calculos. Ita veto inter alios Illustr. *MONTESQUIEU*: *Ce métier de continence a anéanti plus d'hommes, que les pestes & les guerres les plus sanglantes n'ont jamais fait. On voit dans chaque maison religieuse une famille éternelle, où il ne naît personne, & qui s'entretient au dépens de toutes les autres. Ces maisons sont toujours ouvertes, comme autant de gouffres où s'ensevelissent les races futures. Cette Politique est bien différente de celle des Romains qui étalissoient des loix pénales contre ceux, qui se refusoient aux loix du mariage & vouloient jouir d'une liberté si contraire à l'utilité publique (b).*

(a) Vid. *Addit. ad codic. Gotbl. cap. 2. p. m. 49.* (b)
 Vid. *Lettres Persanes p. m. 264.*

§. XV.

Qua usi sumus indagine in æstimanda incolarum Svethicorum multitudine sub prioribus Dynastiis, eandem quoque sub familia Folkungica sequi fas erit. Dum igitur Fulmen illud belli, regnique Administrator, BIRGERUS JARL, Regi Daniæ CHRISTOPHERO bellum, quod inter gravissima ejus temporis est habitum, indixisset, in aciem produxit quinque admodum millia militum, qui certe non viritum lecti, sed potius undique congregati fuerunt (a); quæ manus exiguam præbet opinionem multitudinis incolarum. Quid? Quod dum alio tempore, mutata scena, Regi Daniæ jam memorato suppetias ferret BIRGERUS, invenimus quod quatuor millia militum ipsi submiserit. Non equidem ignoramus, quod numerosæ classes hac tempestate per maria volitaverint, adeo ut trecentæ, quingentæ, immo mille naves ab unico Scandinaviæ Rege emitti potuerint; sed probabile admodum est, quod hæc naves magnitudinem cymbarum nostrarum vix excesserint: adeo ut ne hæc quidem exempla ad convellendam nostram opinionem multum valeant. Nec magis confundimur, si quis nobis objiciat, quod Sveci frumenta varii generis ad alias gentes hoc ævo emiserint: hoc enim non probat Patriam nostram tunc magis excultam fuisse, quam nostra ætate, sed quod minorem messem consumerent cives, ignorantes plane usum vini combusti, quod tot frumentorum modios hodie consumit, rarissimus tunc quoque cerevisiæ & aliorum ejusmodi potentiorum usus, quum incolæ obviis fontibus sitim levarent. Sed nec tranquilla hæc fuerunt tempora & incremento

cremento civium promovendo apta. Principes enim de summa imperii inter se acriter disceptarunt, frater fratrem de solio deicere non dubitavit, pro imperio obtinendo omnia sibi licita existimans. Hinc non solum cives in mutua armabantur viscera, sed ab exteris quoque terris copias, facès adflictae Patriae & instrumenta suae vel gloriae vel vindictae futuras contraxerunt malevoli. Aderant impotentes Pontificum Romanorum filii, qui quum bellorum incendia extinguere potuissent, eadem potius sufflammarunt, atrocía quavis delicta pro re nata facile condonantes, dum suis velificari possent commodis. In tanto animorum fervore securitas ne quidem in aris, quas sanctas credidit omnis aetas, impetrari potuit. Sed & aliud occurrit argumentum pro stabilienda nostra opinione. Scilicet circa initium Saeculi XIII horridae per Patriam fuerunt sylvae, ubi nunc densissimi & gratissimi conspiciuntur vici. Sic tractus ille Westro-Gothiae, qui *Fablebygden* dicitur, incultam & horridam monstrabat faciem (b), ubi plures nunc occurrunt villae, quam procerae arbores. Sed dicat forte quispiam, quod exempla exemplis opponi queant. Sic memoriae produnt annales, quod Wisbya, Gothlandiae acropolis, sub imperio Regis MAGNI LADULAS ad tantum potentiae culmen adscenderit, ut in ipsa reperirentur duodecim millia mercatorum & civium opulentiorum, non computatis uxoribus & liberis (c). At frequentissima haec urbs quantilla inquit nostro aeo? Habent equidem urbes suas vicissitudines: crescunt, florescunt, decrescunt & tandem concidunt; in quam fati servitutem, ut loquitur SENECA (d), Wisbyam venisse, mirum non est. Enimvero numerus oppidanorum jam allato minor fuisse videtur; cuius suspitionis hanc accipias rationem. Sub Rege modo memorato exortum fuit certamen inter Wisbyenses & rurícolas de territorii urbis

bis limitibus, & tandem inter utrosque grave exstitit prælium, in quo Rustici ingentem acceperunt cladem. Ægerrime, ceu par fuit, hanc insolentiam tulit Rex Svethiæ; quare, copiis contractis, Wisbyam contendit; sed motus precibus Consulum & senatorum, qui ipsi supplices occurrebant, multam solummodo oppidanis imposuit, at quantam, quæso? Universi intra anni spatium solverent 50000 thaleros Argent. hoc est singuli 4 circiter thaleros, posito civium numero 12000. Sed quis crederet, hanc pœnam delicto fuisse proportionalem. Addo, quod quum tota Gothlandia tributi loco solverit Regi Svethiæ tunc ad summum 3000 thaleros Argent. (e); posito quod quilibet oppidanus Wisbyensis solvisset 8 oras arg. quod certe minimum est vectigal, Rustici & ceteri incolæ nihil pependissent. At quum hæ nuptiæ coherere non videantur, præsumere licet, numerum oppidanorum justo majorem annalibus irrepsisse. Tacemus jam famem & morbos contagiosos sub hac Dynastia sapius adflixisse Patriam nostram, & multa hominum millia absumpsisse. Imprimis notari meretur gravis morbus, *Sudor Anglicus* dictus, cujus tanta fuit rabies, ut tertiam partem incolarum Svethiæ brevissimo tempore oppresserit (f). Immo post quinque lustra pestis alia longe vehementior, *Digerdöden* nuncupata, ultra duas tertias civium prostravit; post quantas strages, quæ non facile reparantur, Svethiam civium inopia tam hoc, quam sequentibus seculis laborasse, necesse est (g). Id quod tanto certius constat, siquidem dum exercitus Danorum haud ita multo post irruptionem in Smålandiam fecisset, & territorium *Verendia* horrendum in modum vastaret, feminae hujus Provinciæ, interea dum mariti castra Regis Svethiæ cætervatim sequerentur, gladio & sagittis, more veterum Amazonum, sese accinxerunt, truculentis hostibus obviam iverunt, eosdemque superatos extra Patriæ fines ejecerunt. (a) Vid.

(a) Vid. *DALINI Histor. Pat. Tom. II. p. 285, not t.* (b). Vid. *DALINI Libr. cit.* (c) Vid. *WALLINI Gotbl. Sam. p. 225.* (d). Vid. *Quæst. Natural. Libr. I. Cap. 6.* (e). Vid. *DALINI Histor. cit. p. 289. not. b.* (f). Vid. *DALINI Hist. cit. p. 393.* (g). Vid. *DALINI Hist. p. 497.*

§. XVI.

Devenimus jam ad periodum, qua si Historicis quibusdam fidem habeamus, Patria nostra fuit civibus locupletissima; id quod contigisse adserunt sub Dynastia Germanica & Danica. Sed sicut in rebus tanti momenti per gradus probabilitatis ad certitudinis culmen ascendere debemus, nec nostrum est in cujuspiam Magistri verba jurare; ita primum dispiciemus, qualis Svethiæ fuerit conditio ista tempestate, & an ipsa incremento civium faverit vel minus. Novum tunc introductum fuit regnorum Svethiæ, Daniae & Norvegiæ Systema, quo horum vires specie confirmarentur, re ipsa autem ita librabantur, ut Danicæ potestati tandem succumberent. Et sicut Sveci Danis palmam principatus dubiam reddere potuerunt; ita hi illos quam infirmissimos esse voluerunt. Peregrini, qui ad nostras tunc cattervatim accedebant oras & amplissimis præficiabantur muneribus, ut nullo Svethiæ amore tenebantur, ita quoque incolas, quoties occasio ferret, vexabant & tantum non opprimebant. Novimus quidem, arbores ventorum crebra agitatione robustiores fieri, verum an continuis bellorum civilium turbinibus populosiores fiant regiones, nusquam in annales relatam legimus. Quin potius adserit Cardinalis *OSSATUS*; *Que la France a enduré plus de maux en un seul jour de guerre civile, qu'elle n'en sceut & ne sauroit avoir fait en cent ans de guerre étrangere* (a). Attamen de *ERICO POMERANO* perhibent nonnulli, quod ex Svethia, Dania, & Norvegia contraxerit An. 1417 exercitum 10000 militum, *Hollatos*, quos inter-

necino prosequeretur odio, ita oppressurus (b). Sed dubia evadit hujus multitudinis fama, si modo cogitemus, quod dum Holfatiæ Comes HENRICUS ab Hamburgensibus quasdam copias impetrasset, vastam illam hominum, ex Scandinavia excitorum, nubem adeo facile dissipaverit, ut ERICUS rebus infectis domum reverti coactus fuerit. Comperimus equidem, Svethiæ Thra-sybulum, ENGELBERTUM, 100000 hominibus in expeditione, qua Patriæ oppressores ejicere moliebatur, fuisse stipatum (c); Sed tot pedisequos non admodum miramur, probe gnari, Majores nostros ad incitas ista tempestate adeo fuisse redactos, ut nullam sperare potuerint salutem, nisi sub umbraculo signorum fortissimè huius Ducis: in animum tamen nemo inducere potest, hos omnes fuisse lectos milites; præsertim quum constet, quod imperterritus hic Heros paullo post contra 10 naves, quas ad Svethiæ littora appulit ERICUS POMERANUS, universam juventutem Svethicam ad arma capessenda commoverit. Enimvero sub imperio Svethiæ Regis CAROLI, CANUTI Filii, memorabile occurrit factum, quod totum, de quo controversitur, negotium plane conficere videtur. Scilicet dum Daniæ Rex CHRISTIANUS I. Svethiæ Regem modo memoratum de folio dejicere moliebatur, memoriæ produnt annales, quod CAROLUS, imminens calamitatem averruncaturus, jussit, ut septem Rustici octavam quemavis in militiam emitterent, debitisque armis, quæ enumerantur, munirent; quo edicto impetrasse legitur exercitum 60000 virorum (d). Computatione igitur facta colligere licet in Patria nostra tunc fuisse 480000 portiones viriles (Sveth. *Mantal*).; non computatis vel prædiis Clericorum, quorum ingens tum fuit multitudo, vel Scaniæ Hallandiæ & Blekingiæ incolis, qui Regi Daniæ tunc paruerunt, & quæ provinciæ sextam ad minimum partem

tem totius imperii Svio-Gothici constituunt, adeoque 80000 port. viril.; quibus si addantur 480000, erit numerus port. viril. per Patriam tempore CAROLI 560000 Familix & ultra. Nostro autem ævo inveniuntur tantum 288428 circiter Familix (*Husbäll*). Ergo si allata facta fuerint sincera, concludere licet, Svethiam ante trecentos annos duplo populosiorum fuisse, quam nostra ætate. Quis contra veritatem adeo manifestam hiscere auderet? Enimvero quamvis nodum in scirpo non quaramus, quamvis etiam gloriam Patriæ, quantum animo & viribus conniti possumus, promotam velimus, attamen dubia nonnulla, quæ attento cuiusvis Lectori sponte sua obveniunt, in medium proferemus. 1:0 Male nos habet, quod sub tota hac Dynastia simile nullum occurrat factum, ex quo parem civium numerum colligere liceat, quamvis Patria æque in angustiis fuerit constituta. 2:0 Edictum CAROLI concernit eas tantum regiones, ex quibus ÅKE JANSSON tributa nautica colligebat (e); an vero ad totam Svethiam sese extenderit, nullo constat documento. 3:0 Quum non solum Clerus, sed plerique ex Equestri ordine fortunam Regis CAROLI lippis intuerentur oculis; probabile est, ipsos molimina Regis intervertisse, adeoque Historicos majorem chartis descripsisse numerum, quam Rex in aciem produxerit: siquidem in nulla fere re sibi minus consentiunt Scriptores, quam in numero militum definiendo. 4:0 Adserunt quidem recentiores Historici, exercitum Svethicum fuisse 60000 militum, sed cujus fide nitantur, relatum non vidimus. 5:0 Dum Reges Svethiæ paullo ante viros omnes (*Man af buse*) cogebant, raro majorem exercitum, quam 10000 colligere potuerunt; quæ itaque factum, ut idem nunc major, cum delectus habebatur, & minus periculum civibus immineret. 6:0 Si demus unicuique zero esse superfluum vel incuria Scriptorum irrepsisse, adeo-

adeoque pro 60000 legendum 6000, numerus Familiarum hac tempestate fuit 56000, & calculus in ista tempora egregie quadrabit. 7:o Notari meretur, quod CAROLUS ingenti illa multitudine ne expugnare quidem potuerit villam Episcopalem Lundensem, sed infectis rebus domum reverti coactus fuerit. 8:o Quod per *Bondones*, sit venia verbo Barbaro, in edicto allato intelligantur solum Rustici, qui villas possiderent, nondum est evictum, quin potius ex constitutionibus ejus ætatis constet, quod Reges nostri hoc titulo salutaverint cives suos. 9:o Si perpendamus partim quod per morbos contagiosos magna civium pars interierit, qui certe instar fungorum non succrescunt, partim quod tantæ opulentiæ nulla postmodum occurrant vestigia, siquidem aliquot millia militum satis grandem constituerunt exercitum; verisimile est, numerum supra allatum justo majorem esse. Sed dicat forte quispiam, quod vestigia desolatæ urbium & villarum in sylvis nostris aliisque locis passim occurrant. Non hoc diffitemur, sed præterquam quod hæc rudera sint admodum rara, nemo ignorat, tum quod homines variis de causis sedes mutare soleant, tum quod in harum locum multæ aliæ extiterint, quæ istam vastitatem plus satis compensant. Quæ omnia si in summam computentur, minime concludere licet, Syethiam sub memorata Dynastia populosissimam fuisse. Quæ in egregio hoc argumento adhuc explicanda supersunt, aliis, quibus major ingenii acies, major rerum præteritarum & præsentium experientia, majus otium & denique ampliores facultates contigerunt, relinquimus, satis felices nos prædicantes, si allata momenta singulis Lectoribus non displiceant. Faxit vero DEUS O. M. ut Patria carissima ingenuis civibus continuo crescat.

(a) Vid. *Livr. I. Lett. 4.* (b) Vid. *DALINI Hist. T. II. p. 627.*
 (c) Vid. *Libr. modo cit. p. 652.* (d). Vid. *Libr. cit. p. 725.* &
K. S. W. Acad. Handl. för år 1764. p. 100. (e). Vid. *DALIN.*
Libr. & pag. cit.